

**Zpráva o činnosti národního zpravodaje pro boj proti daňové
kriminalitě za rok 2023**

Mgr. Marek Přichystal

V Brně dne 29. února 2024
1 SPR 19/2024

V oblasti daňové kriminality nedošlo v roce 2023 k zásadním událostem a podle statistických ukazatelů ani k zásadním změnám.

Daňová kriminalita v roce 2023 (statistika Policie ČR)

	Registrováno (počet skutků)	Škoda (v tis. Kč)
Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby (§ 240)	916	2 815 946
Neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby (§ 241)	181	107 550
Nesplněné oznamovací povinnosti v daňovém řízení (§ 243)	0	0
Porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží (§ 244)	48	3 760
Padělání a pozměnění předmětů k označení zboží pro daňové účely a předmětů dokazujících splnění poplatkové povinnosti (§ 245)	0	0

V oblasti daňové kriminality je i pro rok 2023 charakteristická dominující převaha trestných činů zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 trestního zákoníku a neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby podle § 241 trestního zákoníku.

Trestný čin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 trestního zákoníku zaujímá dominantní postavení i ve struktuře skutků spáchaných v roce 2023 obviněnými právníckými osobami. V rámci postihu daňové kriminality páchané právníckými osobami přetrvává i v roce 2023 problém tzv. prázdných schránek, v jejichž čele formálně stojí zpravidla neztotožněná osoba prokazující se padělanými doklady event. neznámého pobytu, vč. občanů jiného státu.

Na trestný čin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 trestního zákoníku se škodou (rozsahem zkrácení daně) ve výši 2,815 mld. Kč připadá i největší podíl z celkové způsobené škody ve výši 12,317 mld. Kč v oblasti hospodářské trestné činnosti. Nárůst evidované škody ve srovnání s rokem 2022 činí 357,14 mil. Kč.

Trestný čin **zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby** podle § 240 trestního zákoníku (statistika Policie ČR)

	Registrováno	Škoda (v tis. Kč)
2019	1096	4 758 683
2020	822	5 250 403

2021	744	4 042 007
2022	747	2 458 797
2023	916	2 815 946

V roce 2023 mělo u trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 trestního zákoníku nejvyšší podíl hlavní město Praha (329 skutků; škoda 1,19 mld. Kč), Jihomoravský kraj (98; 330 mil. Kč) a Středočeský kraj (90; 118 mil. Kč). Významný podíl dle statistických ukazatelů měl i Zlínský kraj (73 skutků; škoda 235 mil. Kč), Ústecký kraj (57; 102 mil. Kč) a Olomoucký kraj (52; 79 mil. Kč). Nejnižší podíl pak měl Karlovarský kraj (1 skutek; škoda 1,15 mil. Kč).

Trestný čin neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby podle § 241 trestního zákoníku (statistika Policie ČR)

	Registrováno	Škoda (v tis. Kč)
2019	822	203 498
2020	279	169 940
2021	319	170 927
2022	323	200 541
2023	181	107 550

Rovněž u trestného činu neodvedené daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby podle § 241 trestního zákoníku mělo nejvyšší podíl hlavní město Praha (84 skutků; škoda 43,668 mil. Kč). Významný podíl měl dále dle statistických ukazatelů i Jihomoravský kraj (27; 14,78 mil. Kč), Ústecký kraj (15; 4,067 mil. Kč) a Středočeský kraj (12; 11,22 mil. Kč). Nejnižší podíl pak měl Královéhradecký kraj (1 skutek; škoda 1,056 mil. Kč).

Trestný čin porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží podle § 244 trestního zákoníku (statistika Policie ČR)

	Registrováno	Škoda (v tis. Kč)
2019	65	909
2020	60	2 733
2021	35	759
2022	21	788
2023	48	3 760

Pro páchaní daňové kriminality (především u § 240 trestního zákoníku) je pak ve shodě s předchozími obdobími i nadále charakteristická vysoká sofistikovanost,

organizovanost vč. zapojení mezinárodního prvku a daňová kriminalita tak nadále zůstává i s ohledem na způsobený následek závažným negativním společenským fenoménem s významnými dopady na ekonomiku státu.

K nejvyšším daňovým únikům dochází v případech organizovaného krácení daní spojeného především s dovozem zboží ze třetích zemí a jeho dodáním v Evropském hospodářském prostoru, s poskytováním reklamních služeb, pracovní síly, příp. tzv. karuselovými podvody.

Krácení cla a daní spojené s dovozem zboží, zejména ze zemí regionu jihovýchodní Asie, je charakterizováno úmyslnou deklarací jiného zboží než dováženého, či nižší hodnoty dováženého zboží, vykazuje různé úrovně organizovanosti, přičemž organizátory jsou převážně zahraniční fyzické osoby.

Pro krácení daní spojeného s poskytováním reklamních služeb je charakteristické, že reklamní služby jsou reálně poskytnuty, ale jejich hodnota je v účelově vytvořené struktuře zapojených (a organizátory ovládaných) společností několikanásobně navýšena oproti reálné ceně. Navýšená cena je po odečtení provize vrácena „zájemci o tuto formu daňové optimalizace“. V případech organizovaného krácení daní spojeného s poskytováním reklamních služeb jsou organizátory osoby české národnosti.

Rovněž v případě krácení daní a pojistných odvodů v souvislosti s poskytováním pracovní síly jsou organizátory převážně zahraniční fyzické osoby. Významně rostoucím trendem, spojeným i s válečným konfliktem na Ukrajině, je neplacení pojistných odvodů pracovními agenturami zaměstnávajícími cizince. Při pokračování či další eskalaci válečného konfliktu na Ukrajině lze očekávat nárůst počtu činů páchaných v oblasti nelegálního zaměstnávání uprchlíků z Ukrajiny.

Postih daňové kriminality i v roce 2023 kladl vysoké nároky nejen na odbornost orgánů činných v trestním řízení, ale i na vzájemnou komunikaci a výměnu informací mezi orgány činnými v trestním řízení a orgány daňové správy. Důležitým prvkem v boji proti daňové kriminalitě byl (a zůstává i nadále) projekt Daňové Kobry. Pokračující úzkou spoluprací mezi orgány činnými v trestním řízení a orgány daňové správy lze hodnotit jako nadále přínosnou a efektivní.

Srovnatelné ukazatele u daňové kriminality mají odraz i ve výstupech státního zastupitelství (při porovnání s rokem 2022) v rámci trestního stíhání jak fyzických, tak i právnických osob.

Trestný čin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 trestního zákoníku (*statistika NSZ*)

Fyzické osoby	2019	2020	2021	2022	2023
obžalováno osob	656	417	374	354	356
dohody o vině a trestu	20	20	46	64	63
podmíněně zastaveno	43	30	24	28	45
narovnání	0	0	0	1	0
Právnické osoby	2019	2020	2021	2022	2023
obžalováno osob	105	59	59	57	39
dohoda o vině a trestu	4	4	20	23	15
podmíněně zastaveno	7	1	9	14	23
narovnání	0	0	0	0	0

Trestný čin neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby podle § 241 trestního zákoníku (statistika NSZ)

Fyzické osoby	2019	2020	2021	2022	2023
obžalováno osob	170	141	88	85	97
dohoda o vině a trestu	1	3	3	2	3
podmíněně zastaveno	1	0	1	0	0
narovnání	0	0	0	0	0

Právníkové osoby	2019	2020	2021	2022	2023
obžalováno osob	52	47	34	23	21
dohoda o vině a trestu	0	1	1	0	1
podmíněně zastaveno	0	0	0	0	0
narovnání	0	0	0	0	0

Trestný čin porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží podle § 244 trestního zákoníku (statistika NSZ)

Fyzické osoby	2019	2020	2021	2022	2023
obžalováno osob	82	55	56	31	67
dohoda o vině a trestu	0	0	0	0	0
podmíněně zastaveno	18	6	15	6	5
narovnání	0	0	0	0	0

U právnických osob je u trestného činu porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží podle § 244 trestního zákoníku v předmětném období 2019 až 2023 evidována u všech ukazatelů hodnota 0.

V rámci daňové kriminality v roce 2023 lze pak poukázat na **stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2023, sp. zn. Tpjn 300/2022**, k otázce povahy kompenzačního bonusu, vypláceného na základě zákonů č. 159/2020 Sb., č. 461/2020 Sb., č. 95/2021 Sb. a č. 519/2021 Sb.) o kompenzačních bonusech, přijatých v letech 2020 a 2021 v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2 způsobujícího nemoc covid-19, dle něhož **vylákání kompenzačního bonusu, vypláceného na základě jednotlivých zákonů o kompenzačních bonusech přijatých v letech 2020 a 2021 v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2 způsobujícího nemoc COVID-19, je za splnění dalších podmínek trestným činem zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 trestního zákoníku** (nikoli trestným činem podvodu podle § 209 trestního zákoníku ani dotačního podvodu podle § 212 trestního zákoníku).